

Od učionice do istraživača – kroz komunikaciju, igru i istraživanje do aktivnog učenja

OBLAST: Matematička i prirodno-naučna pismenost

- Praksa pripada oblasti matematičke i prirodno-naučne pismenosti, uz snažnu povezanost sa jezičkom, muzičkom i likovnom pismenošću. Matematički i prirodno-naučni sadržaji povezuju se sa čitanjem, pisanjem, razumijevanjem uputa, komunikacijom, praktičnim istraživanjem i kreativnim izražavanjem. Poseban značaj ima povezivanje učenja sa neposrednim prirodnim okruženjem i razvijanje učenika kao aktivnog posmatrača i istraživača.

POLAZIŠTE – ZAŠTO JE PRAKSA PROVEDENA?

- Polazište za realizaciju prakse predstavljala je potreba za većim uključivanjem učenika u aktivan odgojno-obrazovni rad i razvijanje njihove sposobnosti komunikacije sa drugima. Poseban izazov predstavljale su teškoće pojedinih učenika u jezičkoj komunikaciji, čitanju, pisanju, razumijevanju pročitnog, usvajanju matematičkih sadržaja, razvijenosti radnih navika i održavanju pažnje i koncentracije.
- kod učenika su tokom prethodnih razreda bile prisutne različite teškoće u savladavanju osnovnih školskih vještina. Jedan od učenika započeo je školovanje sa komunikacijom isključivo na engleskom jeziku, bez prepoznavanja slova i brojeva. U narednim razredima postignut je određeni napredak u prepoznavanju i pisanju slova, čitanju i osnovnim računskim operacijama, ali su ostale teškoće u samostalnom čitanju saog učenika napredak je bio uočljiviji, ali je njegov razvoj dodatno usporavan velikim brojem izostanaka. U trenutnoj fazi pokazuje interesovanje za rješavanje matematičkih zadataka i uključivanje u aktivnosti povezane sa prirodom, dok su samostalno istraživanje i izvođenje eksperimenata još uvijek nedovoljno razvijeni.
- kod drugog učenika napredak je bio uočljiviji, ali je njegov razvoj dodatno usporavan velikim brojem izostanaka. U trenutnoj fazi pokazuje interesovanje za rješavanje matematičkih zadataka i uključivanje u aktivnosti povezane sa prirodom, dok su samostalno istraživanje i izvođenje eksperimenata još uvijek nedovoljno razvijeni.
- Zbog navedenih potreba praksa je usmjerena na aktivno i iskustveno učenje, upotrebu različitih didaktičkih materijala, zajedničku izradu nastavnih sredstava, grupni rad, praktične vježbe, istraživanje prirode i povezivanje nastavnih sadržaja sa interesovanjima učenika.
- Posebna razvojna prilika prepoznata je u planiranoj Školi u prirodi, koja pruža mogućnost neposrednog posmatranja prirode, istraživanja prirodnih pojava i razvijanja pozitivnog odnosa prema prirodnom okruženju.

CILJNA GRUPA DJECE

- Praksa je usmjerena na učenike kojima je potrebna dodatna podrška u razvijanju komunikacijskih, jezičkih, matematičkih i istraživačkih sposobnosti. Posebno su izražene potrebe za razvijanjem čitanja sa razumijevanjem, pravilnog pisanja, usvajanja matematičkih operacija, radnih navika, koncentracije i pažnje.
- Jedan učenik je školovanje započeo sa komunikacijom isključivo na engleskom jeziku. U prvom razredu nije prepoznavao slova ni brojeve i pokazivao je nezainteresovanost za rad. Tokom drugog razreda uspio je djelimično savladati mala i velika štampana slova, ali čitanje još nije bilo samostalno niti praćeno razumijevanjem. U matematici je savladao sabiranje i oduzimanje do 20. U trećem razredu bile su izražene teškoće u pisanju pisanih slova i njihovom povezivanju u riječi, dok je u matematici savladao dio tablice množenja i dijeljenja. U četvrtom razredu tehnika čitanja je poboljšana, ali su i dalje prisutne izražene teškoće u usvajanju tablice množenja i dijeljenja. Istovremeno, učenik pokazuje interesovanje za drugačije oblike zadataka, razgovor o prirodi i pojavama koje se dešavaju u prirodnom okruženju.
- Drugi učenik pokazuje nešto veći stepen aktivnosti i napretka, posebno od trećeg razreda, ali su česti izostanci predstavljali prepreku kontinuitetu učenja. Trenutno rado rješava matematičke zadatke i uključuje se u aktivnosti izučavanja prirode. Potrebno je dodatno podsticati njegovo samostalno istraživanje i učešće u eksperimentima kojima se neposredno dokazuju i objašnjavaju prirodni procesi.
- Zajednička karakteristika ciljne grupe jeste potreba za konkretnim, aktivnim i motivirajućim načinima učenja, u kojima učenici mogu znanje primijeniti kroz praktičan zadatak, saradnju, istraživanje i kreativno izražavanje.

Učesnici u realizaciji prakse:

- Salibašić Brankica, učiteljica;
- Mulaosmanović Admira, učiteljica engleskog jezika;
- Klopčić Fikreta, pedagoginja/stručna saradnica – oznaka pozicije u izvornom materijalu nije potpuno precizirana;
- majka učenika;
- učenici IV c razreda, kao vršnjačka podrška realizaciji aktivnosti.

CILJEVI PRAKSE

Opći cilj

- Osposobljavati učenike za aktivnu komunikaciju i uključivanje u zajednički odgojno-obrazovni rad kroz različite oblike iskustvenog, saradničkog i istraživačkog učenja.

Specifični ciljevi

- uključivati učenike u aktivan rad na času;
- probuditi interesovanje i želju za napredovanjem;
- razvijati razumijevanje nastavnih sadržaja;
- unaprijediti čitanje, pisanje i razumijevanje pročitano;
- razvijati matematičke vještine kroz rješavanje konkretnih zadataka;
- podsticati usvajanje i primjenu tablice množenja i dijeljenja;
- razvijati radne navike;
- unapređivati pažnju i koncentraciju;
- razvijati komunikacijske sposobnosti;
- podsticati učenike na samostalno istraživanje;
- razvijati interesovanje za prirodu i prirodne procese;
- podsticati izvođenje jednostavnih eksperimenata;
- razvijati saradnju kroz grupni rad;
- koristiti različite didaktičke materijale i sredstva;
- omogućiti učenicima da svoje znanje izražavaju kroz različite oblike rada, uključujući likovno i muzičko izražavanje.

MEĐUPREDMETNA KORELACIJA

BHS jezik i književnost

- Korelacija se ostvaruje kroz čitanje, pisanje i razumijevanje pročitano, odnosno kroz razvijanje osnovnih jezičkih kompetencija koje su potrebne za uspješno praćenje i drugih nastavnih sadržaja.

Matematika

- Matematički sadržaji povezuju se sa čitanjem i pisanjem matematičkih zadataka, primjenom tablice množenja i dijeljenja i rješavanjem jednostavnijih tekstualnih zadataka. Posebno se podstiče razumijevanje zadatka, a ne samo njegovo mehaničko rješavanje.

Moja okolina / prirodno-naučni sadržaji

- Praksa obuhvata istraživanje prirode i prirodnih procesa, posmatranje promjena u prirodnom okruženju i izvođenje eksperimenata kojima se određene prirodne pojave mogu neposredno uočiti i objasniti.

Engleski jezik

- Engleski jezik se uključuje kroz izvođenje vježbi i aktivnosti sa sadržajima na engleskom jeziku, kao i kroz pjevanje pjesama na engleskom jeziku. Ovakva povezanost omogućava da učenici jezik koriste u različitim komunikacijskim i kreativnim situacijama.

Likovna kultura

- Likovno izražavanje koristi se kao dodatni način komunikacije i predstavljanja sadržaja. Učenici istražuju prošlost svjetskih slikara i predstavljaju prirodu kroz likovni rad.

AKTIVNOSTI

Priprema i planiranje

- Praksa se zasniva na timskom radu učiteljice, učiteljice engleskog jezika, stručne saradnice i roditelja, uz aktivno uključivanje učenika IV c razreda kao vršnjačke podrške.
- U pripremi se posebna pažnja usmjerava na izbor aktivnosti koje odgovaraju potrebama i interesovanjima učenika. Predviđeno je korištenje različitih didaktičkih materijala, kao i zajednička izrada novih nastavnih materijala tokom časova.

Upotreba didaktičkih materijala

- Učenici koriste različite materijale i sredstva kako bi sadržaje učili na konkretniji i pristupačniji način. Posebno je planirana izrada novih didaktičkih materijala zajedno sa učenicima, čime oni postaju aktivni učesnici u pripremi vlastitog nastavnog okruženja.

Aktivnosti na engleskom jeziku

- Učenici se uključuju u realizaciju vježbi sa sadržajima na engleskom jeziku. Time se omogućava povezivanje komunikacije na engleskom jeziku sa drugim nastavnim sadržajima i praktičnim aktivnostima.
- Predviđeno je i pjevanje pjesama na engleskom jeziku, čime se učenje jezika povezuje sa muzikom i kreativnim izražavanjem.

Matematičke aktivnosti

- Učenici učestvuju u grupnom rješavanju jednostavnijih matematičkih zadataka. Aktivnosti su usmjerene na:
- čitanje i razumijevanje matematičkog zadatka;
- primjenu tablice množenja i dijeljenja;
- rješavanje jednostavnijih tekstualnih zadataka;
- razvijanje saradnje u grupi;
- podsticanje učenika da se aktivno uključi u proces rješavanja.

Istraživanje prirode

- Važan dio prakse čine aktivnosti povezane sa prirodom i prirodnim procesima. Učenici se podstiču da posmatraju promjene u prirodi, bilježe ih i pokušavaju objasniti.
- Predviđeno je i uključivanje u jednostavne eksperimente kojima se određeni prirodni procesi i pojave mogu neposredno dokazivati i posmatrati.
- Planirana Škola u prirodi predstavlja dodatnu mogućnost za proširivanje ovih aktivnosti kroz neposredan boravak u prirodnom okruženju. Cilj je podstaći učenike da prirodu ne posmatraju samo kao nastavnu temu nego kao prostor za istraživanje, otkrivanje i učenje.

Likovne aktivnosti

- Učenici se uključuju u aktivnosti likovne kulture kroz istraživanje prošlosti svjetskih slikara i likovno predstavljanje prirode. Na taj način prirodno-naučni sadržaji dobijaju i vizuelni, kreativni oblik.

OSTVARENI ISHODI

Obrazovni ishodi

Praksa je usmjerena na to da učenici:

- čitaju tekst i sadržaj sa većim stepenom razumijevanja;
- pravilnije i samostalnije pišu;
- razumiju ono što su pročitali ili napisali;
- rješavaju jednostavnije matematičke zadatke;
- primjenjuju tablicu množenja i dijeljenja;
- rješavaju jednostavnije tekstualne zadatke;
- prate i evidentiraju promjene u prirodi;
- razvijaju osnovne istraživačke vještine;
- učestvuju u jednostavnim eksperimentima;
- povezuju sadržaje različitih nastavnih predmeta.

Funkcionalni ishodi

Očekivani razvoj funkcionalnih sposobnosti obuhvata:

- aktivnije uključivanje u nastavni proces;
- razvijanje komunikacije sa nastavnicima i vršnjacima;
- primjenu naučenog u konkretnim situacijama;
- razvijanje pažnje i koncentracije;
- razvijanje radnih navika;
- saradnju i grupno rješavanje zadataka;
- razvijanje samostalnosti u radu;
- posmatranje, istraživanje i evidentiranje promjena u prirodnom okruženju;
- razvijanje sposobnosti postavljanja pitanja i traženja objašnjenja prirodnih pojava;
- korištenje različitih načina izražavanja – jezičkog, matematičkog, muzičkog i likovnog.

Odgojni ishodi

Praksa podstiče:

- razvijanje pozitivnog odnosa prema učenju;
- povećanje motivacije za rad;
- razvijanje istrajnosti i želje za napredovanjem;
- razvijanje odgovornosti prema vlastitim zadacima;
- spremnost na saradnju i pomaganje drugima;
- razvijanje samopouzdanja kroz uspješno izvršavanje konkretnih zadataka;
- razvijanje pozitivnog odnosa prema prirodi i njenom očuvanju;
- podsticanje radoznalosti i istraživačkog duha.